Tomasz Tomala Podstawy Sztucznej Inteligencji Sprawozdanie z projektu nr 4

Celem ćwiczenia było poznanie działania reguły Hebba na przykładzie rozpoznawania emotikon.

1) Syntetyczny opis budowy użytej sieci i algorytmów uczenia

W ćwiczeniu wykorzystałem neurony o identycznej strukturze jak w przypadku modelu sigmoidalnego, jednak charakteryzujące się inną metodą uczenia, znaną pod nazwą *reguły Hebba*. Metoda ta występuje w dwóch wersjach: z nauczycielem oraz bez nauczyciela. Do wykonania ćwiczenia wykorzystałem wersję bez nauczyciela. Występują również dwa rodzaje sposobu modyfikacji wag:

$$\Delta w_{ij} = \eta \, y_j \, y_i$$
 gdzie:
 η – współczynnik uczenia
 y_i – sygnał wejściowy
 y_i – sygnał wyjściowy

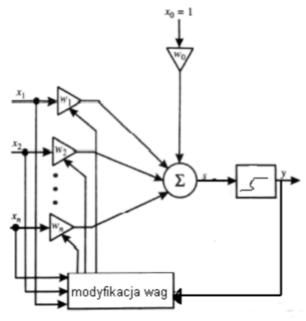
Ze współczynnikiem zapominania:

$$w_{ij}(k+1) = (1-\gamma)w_{ij}(k) + \Delta w_{ij}$$
 gdzie:
y - współczynnik zapominania

Bez współczynnika zapominania:

$$w_{ij}(k+1) = w_{ij}(k) + \Delta w_{ij}$$

Tak więc w trakcie uczenia modyfikacja wagi zależna jest zarówno od sygnału podanego na wejście jak i sygnału wyjściowego. Poniżej schemat pojedynczego neuronu:

Schemat neuronu Hebba

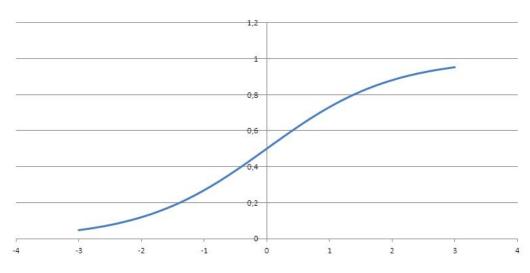
Dodatkowo podczas uczenia normalizuję wagi, aby zapobiec nieustającemu ich wzrostowi. Normalizacja polega na podzieleniu każdej ze składowej wektora przez długość tego wektora:

$$\hat{u} = rac{ec{u}}{||ec{u}||}$$

Zaimplementowany przeze mnie klasa Hebb składa się z następujących metod:

Metoda *active*, wykorzystuje unipolarną sigmoidalną funkcję aktywacji:

$$f_{\beta}(x) = \frac{1}{1 + e^{-\beta x}} \quad x \in \square.$$

Wykres dla β =1.

Metoda *sumator,* zwraca sumę iloczynów wag oraz sygnałów wejściowych: $y = \sum_{i} w_{j} x_{j},$

$$y=\sum_j w_j x_j,$$

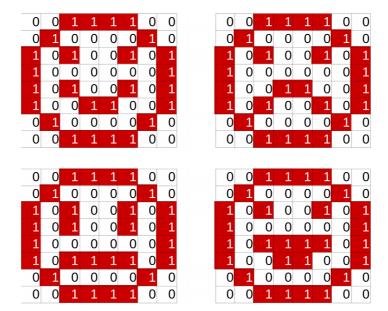
Metoda learnUnsupervised, uczenie poprzez modyfikację wag neuronu, zarówno w wersji ze współczynnikiem zapominania, jak i bez niego. Korzysta ona ze wzorów podanych już wcześniej.

Metoda *test*, zwraca sygnał wyjściowy neuronu.

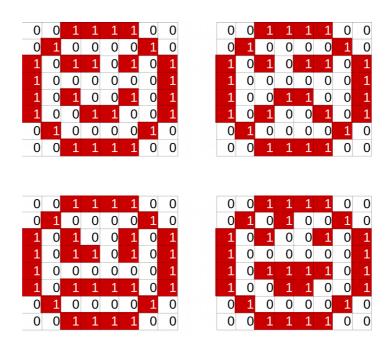
Metoda *normalizeWeights*, normalizuje wagi neuronu.

2) Zestawienie otrzymanych wyników

Jako dane uczące wykorzystałem własnoręcznie stworzone emotikony. Maja one wymiary 8x8 pikseli. Przedstawiam je poniżej:

Jako dane testujące wykorzystałem te same emotikony, jednak lekko zmodyfikowane, poprzez dodanie do nich szumu w postaci piksela w losowym miejscu:

Każdy piksel stanowi jedno wejście, tak więc każdy neuron otrzymuje po 64 sygnałów wejściowych.

Proces uczenia i testowania wykonałem zarówno dla wersji modyfikacji wag ze współczynnikiem zapominania jak i bez niego. Dla obu wersji wykonałem po kilka testów dla różnych współczynników uczenia oraz zapominania.

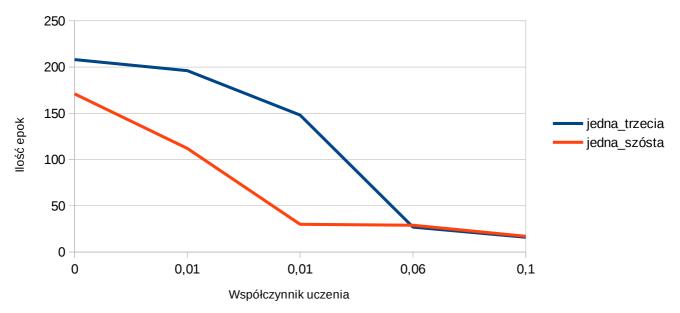
Emotikonów jest 4, tak więc aby uzyskać lepsze rezultaty w procesie uczenia wykorzystuję 5 neuronów ponumerowanych od 0 do 4. W trakcie moich testów zauważyłem, że sieć czasami nie była w stanie nauczyć się klasyfikować emotikony, tak więc do sprawozdania wybrałem najlepsze wyniki.

Wyniki dla wersji modyfikacji wag ze współczynnikiem zapominania:

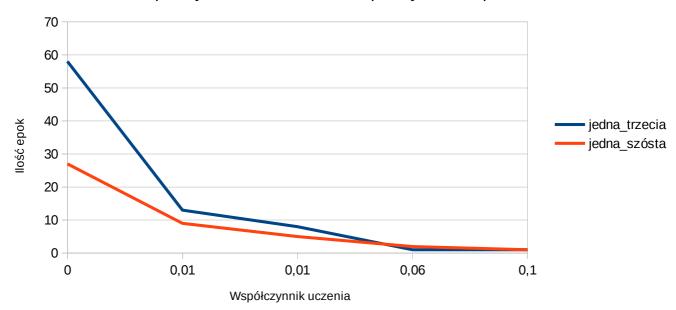
		Ze współczynnikiem zapominania									
	Learn Rate	0,001	0,0055	0,01	0,055	0,1	0,001	0,0055	0,01	0,055	0,1
LP	Forgetting Rate	0,0003	0,0018	0,0033	0,0183	0,0333	0,0002	0,0009	0,0017	0,0092	0,0167
1	%Poprawności testowania	50,00%	100,00%	100,00%	75,00%	50,00%	50,00%	50,00%	50,00%	100,00%	50,00%
	llość epok	58	48	143	3	1	86	44	10	4	2
2	%Poprawności testowania	50,00%	100,00%	50,00%	50,00%	100,00%	75,00%	100,00%	100,00%	50,00%	25,00%
	llość epok	174	20	17	3	16	119	19	15	29	1
3	%Poprawności testowania	50,00%	50,00%	100,00%	75,00%	50,00%	25,00%	50,00%	50,00%	50,00%	25,00%
	llość epok	67	89	11	27	1	116	35	27	2	17
4	%Poprawności testowania	50,00%	50,00%	50,00%	75,00%	25,00%	25,00%	50,00%	50,00%	50,00%	75,00%
	llość epok	137	95	143	3	4	27	23	19	6	3
5	%Poprawności testowania	25,00%	100,00%	100,00%	50,00%	25,00%	75,00%	50,00%	100,00%	75,00%	50,00%
	llość epok	208	20	8	3	3	171	48	10	28	1
6	%Poprawności testowania	50,00%	50,00%	75,00%	50,00%	75,00%	50,00%	75,00%	50,00%	100,00%	75,00%
0	llość epok	68	196	148	3	2	99	11	30	3	1
7	%Poprawności testowania	50,00%	25,00%	50,00%	75,00%	50,00%	100,00%	50,00%	100,00%	50,00%	75,00%
'	Ilość epok	147	159	145	2	3	115	17	5	28	1
	%Poprawności testowania	75,00%	75,00%	50,00%	75,00%	25,00%	50,00%	75,00%	75,00%	75,00%	25,00%
8	llość epok	71	33	141	1	3	141	9	17	22	2
9	%Poprawności testowania	25,00%	50,00%	50,00%	50,00%	75,00%	75,00%	75,00%	100,00%	25,00%	75,00%
	llość epok	159	121	11	3	2	126	112	16	29	1
10	%Poprawności testowania	75,00%	50,00%	50,00%	75,00%	75,00%	75,00%	75,00%	75,00%	75,00%	100,00%
	llość epok	69	13	15	2	13	58	14	12	2	4

Learn Rate	0,001	0,0055	0,01	0,055	0,1
Forgetting Rate	0,0003	0,0018	0,0033	0,0183	0,0333
Forgetting Rate	0,0002	0,0009	0,0017	0,0092	0,0167
Max epok	208	196	148	27	16
тах ерок	171	112	30	29	17
Min epok	58	13	8	1	1
мін ерок	27	9	5	2	1
Max % poprawności	75,00%	100,00%	100,00%	75,00%	100,00%
Iviax 90 poprawilosci	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Min % poprawności	25,00%	25,00%	50,00%	50,00%	25,00%
Will 90 poprawnosci	0,10%	50,00%	50,00%	25,00%	25,00%
Éradaia ilaéé anak	115,8	79,4	78,2	5	4,8
Średnia ilość epok	105,8	33,2	16,1	15,3	3,3
Środni 04 poprawności	50,00%	65,00%	67,50%	65,00%	55,00%
Średni % poprawności	60,00%	65,00%	75,00%	65,00%	57,50%

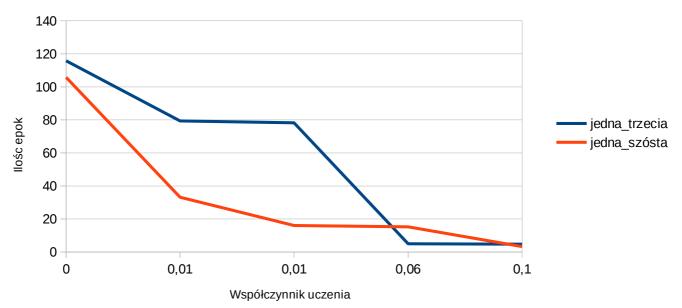
Maksymalna ilość epok potrzebna do nauczenia się sieci w zależności od współczynnika uczenia oraz współczynnika zapominania

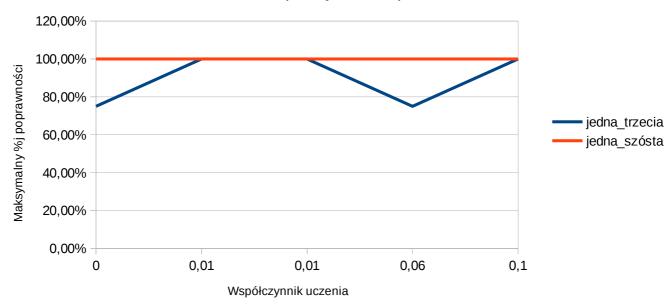
Minimalna ilość epok potrzebna do nauczenia się sieci w zależności od współczynnika uczenia oraz współczynnika zapominania

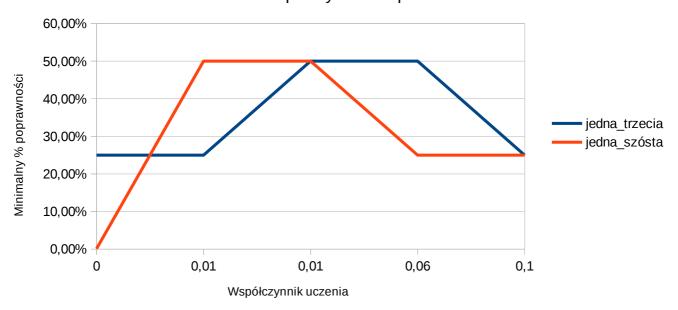
Średnia ilość epok potrzebna do nauczenia się sieci w zależności od współczynnika uczenia oraz współczynnika zapominania

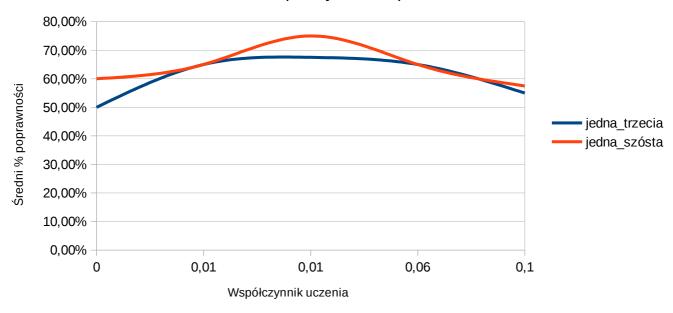
Maksymalny % poprawności testowania w zależności od współczynnika uczenia i współczynnika zapominania

Minimalny % poprawności testowania w zależności od współczynnika uczenia i współczynnika zapominania

Średni % poprawności testowania w zależności od współczynnika uczenia i współczynnika zapominania

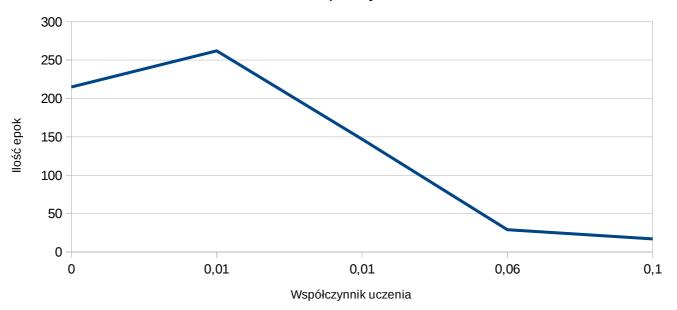

Wyniki dla wersji modyfikacji wag bez współczynnikiem zapominania:

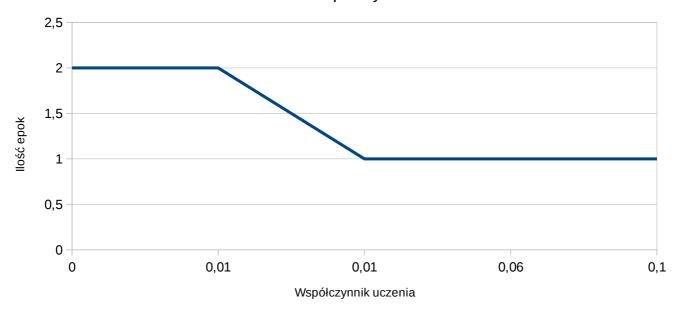
LP	Learn Rate	0,001	0,0055	0,01	0,055	0,1
	%Poprawności testowania	50,00%	75,00%	75,00%	75,00%	
1	· ·	· ·		75,00%		50,00%
	llość epok	75	244	1	27	8
2	%Poprawności testowania	50,00%	75,00%	75,00%	50,00%	75,00%
	llość epok	97	32	15	1	2
3	%Poprawności testowania	100,00%	75,00%	50,00%	25,00%	50,00%
	llość epok	98	27	18	2	17
4	%Poprawności testowania	50,00%	50,00%	100,00%	50,00%	50,00%
	llość epok	94	14	8	2	1
5	%Poprawności testowania	50,00%	50,00%	75,00%	50,00%	50,00%
5	llość epok	84	15	1	3	2
6	%Poprawności testowania	75,00%	100,00%	50,00%	50,00%	50,00%
	llość epok	167	18	11	2	4
7	%Poprawności testowania	75,00%	75,00%	75,00%	50,00%	50,00%
'	llość epok	2	262	15	29	3
8	%Poprawności testowania	50,00%	50,00%	50,00%	50,00%	25,00%
8	llość epok	80	29	15	3	1
9	%Poprawności testowania	100,00%	25,00%	100,00%	100,00%	50,00%
9	llość epok	65	2	147	3	3
10	%Poprawności testowania	25,00%	75,00%	50,00%	50,00%	75,00%
10	llość epok	215	259	8	20	2

Learn Rate	0,001	0,0055	0,01	0,055	0,1
Max epok	215	262	147	29	17
Min epok	2	2	1	1	1
Max % poprawności	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	75,00%
Min % poprawności	25,00%	25,00%	50,00%	25,00%	25,00%
Średnia ilość epok	97,7	90,2	24,5	9,2	4,3
Średni % poprawności	57,51%	57,56%	62,60%	48,05%	48,50%

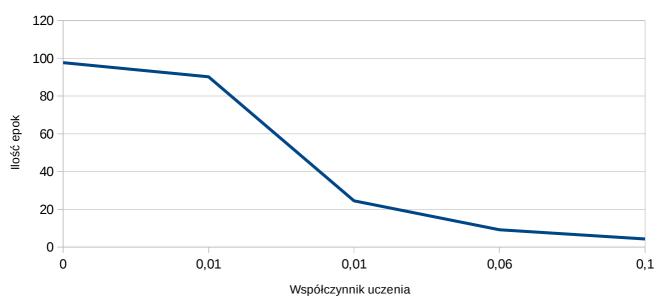
Maksymalna ilość epok potrzebna do nauczenia się sieci w zależności od współczynnika uczenia

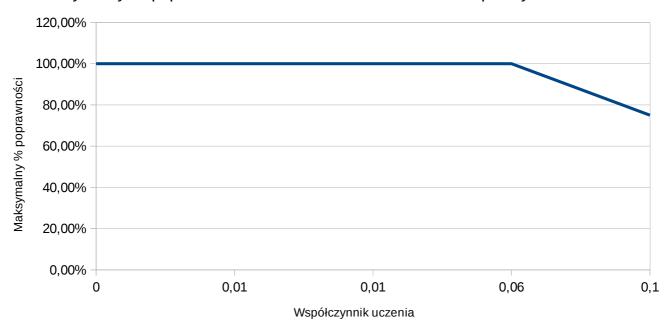
Minimalna ilość epok potrzebna do nauczenia się sieci w zależności od współczynnika uczenia

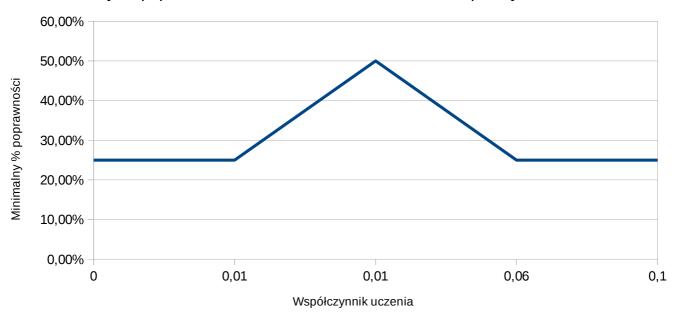
Średnia ilość epok potrzebna do nauczenia się sieci w zależności od współczynnika uczenia

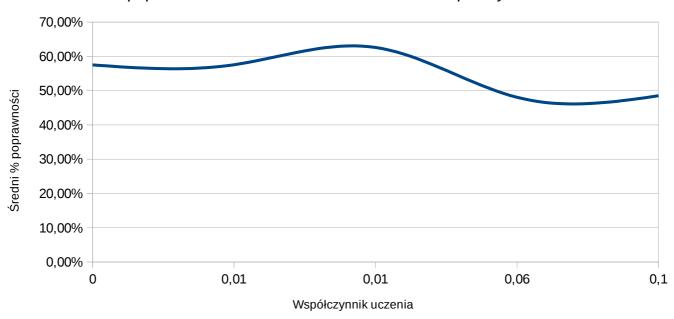
Maksymalny % poprawności testowania w zależności od współczynnika uczenia

Minimalny % poprawności testowania w zależności od współczynnika uczenia

Średni % poprawności testowania w zależności od współczynnika uczenia

3) Analiza i dyskusja błędów uczenia i testowania oraz wyników rozpoznawania dla opracowanej sieci w zależności od wartości współczynnika uczenia i zapominania

Jak widać na powyższych wynikach, ilość epok jaka była potrzebna do nauczenia sieci znacząco różniła się w poszczególnych przypadkach. Niekiedy wynik wynosił tylko 1 epokę, a niekiedy było to ponad 200 epok. Tak więc jeśli chodzi o szybkość uczenia, widać, że nie jest to dobra miara ocenienia jakości uczenia sieci, gdyż jest to spowodowane wyłącznie początkowymi wartościami wag neuronów, a te są losowe. Jeśli jednak spojrzeć na wykresy, to widać, że zarówno jeśli chodzi o wartości maksymalne, minimalne czy też średnie, wraz ze wzrostem współczynnika uczenia, wartość ilości epok potrzebnych do nauczenia sieci stale spada.

Jeśli jednak chodzi o dobór współczynników uczenia oraz współczynników zapominania, to widać dosyć wyraźne zależności. Dla wersji ze współczynnikiem zapominania najlepiej spojrzeć na wykresy średniej procentowej poprawności uczenia się w zależności od współczynnika uczenia oraz współczynnika zapominania. Wykresy te przypominają trochę rozkład normalny Gaussa i widać, że zdecydowanym zwycięzcą, zarówno w wersji uczenia ze współczynnikiem zapominania jak i bez niego, jest współczynnik uczenia równy 0,1. Dodatkowo zwycięzcą spośród wszystkich trzech wersji jest kombinacja: współczynnik uczenia równy 0,1 oraz współczynnik zapominania równy 1/6 wartości współczynnika uczenia.

4) Sformułowanie wniosków

Na podstawie powyższych wyników można wnioskować, iż najlpesze wyniki można uzyskać stosując metodę modyfikacji wag ze współczynnikiem zapominania. Najlepszy wynik osiągnęła sieć o współczynniku uczenia równym 0,1 oraz o współczynniku zapominania równym 1/6 wartości współczynnika uczenia. Należy jednak rozważnie dobierać współczynnik zapominania, ponieważ jeśli będzie on zbyt duży, to sieć w trakcie nauki zbyt szybko zacznie zapominać tego czego dopiero się nauczyła. Jeśli jednak będzie on zbyt mały, również może negatywnie wpłynąć na otrzymane wyniki. Sieć ucząca się bez współczynnika zapominania również osiągała dobre wyniki, jednak nie były one aż tak obiecujące jak w powyższym przypadku.

Należy również pamiętać o tym aby normalizować wagi neuronów. Podczas wykonywania ćwiczenia wykonywałem również testy dla sieci bez normalizacji wag, jednak wyniki były daleko od poprawnych. Dzieje się tak, ponieważ bez normalizacji, wagi mogą rosnąć w nieskończoność.

Jeśli chodzi o sam proces testowania zaszumionych emotikonów, widać, iż podczas testów prawie zawsze pojawiał się jakiś błąd. Spowodowane jest to tym, że emotikony są do siebie bardzo podobne – różnią się tylko praktycznie kilkoma pikselami. Dodatkowo sam rozmiar emotikonów pozostawia wiele do życzenia. Jest to bowiem rozmiar jedynie 8x8 pikseli, tak więc nie pozwala to na zbyt dużą różnorodność emotikonów. Gdyby emotikony miały większą rozdzielczość to podczas uczenia można by zastosować więcej wzorców jednej emotikony, które byłyby do siebie zbliżone. Wtedy sieć byłaby w sanie lepiej sklasyfikować emotikony, a i podczas testowania wyniki byłyby dokładniejsze.

5) Listing z komentarzami całego kodu programu

```
oublic class Main {
                                                                                                                   //ilość wejść (+1 bo bias)
//współczynnik uczenia się
//współczynnik zapominania
//liczba emotikonów
//liczba neuronów
    static double learningRate = 0.01;
static double forgettingRate = learningRate / 6.0;
static int numberOffmoji = 4;
    public static void main ( String[] args ) {
          int winner:
          Hebb[] hebbs = new Hebb[numberOfNeurons];
for ( int i = 0; i < numberOfNeurons; i++ )
   hebbs[i] = new Hebb( numberOfInputs );</pre>
          System.out.println( "PO UCZENIU" );
for ( int i = 0; i < numberOfEmoji; i++ ) {
   winner = testHebb( hebbs, Emoji.emoji[i] );</pre>
                System.out.println( "Emoji " + Emoji.emojiType[i] + " - winner neuron = " + winner );
          System.out.println( "\nTESTOWANIE" );
for ( int i = 0; i < numberOfEmoji; i++ ) {
   winner = testHebb( hebbs, Emoji.emojiNoised[i] );
   System.out.println( "Emoji " + Emoji.emojiType[i] + " - winner neuron = " + winner );</pre>
          int counter = 0;
int limit = 1000;
          int[] winners = new int[numberOfNeurons];
for ( int i = 0; i < numberOfNeurons; i++ )
    winners[i] = - 1;</pre>
          while ( ! isUnique( winners ) ) {
                       //uczenie neuronów każdej emotikony
for ( int k = 0; k < numberOfEmoji; k++ )
   hebbs[j].learnUnsupervised(Emoji.emoji[k],learningRate,forgettingRate,Hebb.HEBB_WITH_FORGETTING);</pre>
                      //tesotowanie sieci celem sprawdzenia, czy sieć jest już nauczona for ( int l = 0; l < number0fEmoji; l++ )
```

Bibliografia:

http://pracownik.kul.pl/files/31717/public/Model_neuronu_Hebba.pdf
http://slideplayer.pl/slide/818119/2/images/11/sigma+(s)+w+greckim+alfabecie)..jpg
https://pl.khanacademy.org/computing/computer-programming/programming-natural-simulations/programming-vectors/a/vector-magnitude-normalization
https://en.wikipedia.org/wiki/Hebbian_theory#Generalization_and_stability